

ביותר מאז החליט דוד בן-גוריון להכריז על הקמת המדינה. נשמע מה כפי אריק.

איש לא קרא להוד מעלתו, שגריר מדינת ישראל במוסקבה, אלא בכינויו זה "אריק", שריד מן התקופה בה היה עדיין ילד-פלא. ברגע זה נראה בן ה-35 כמעט זקן, עיגולים כחולים של חוסר-שינה הקיפו את עינו, שכילו שקעו בחוריהם. היה ברור שמשוה מעיק על אריק.

"כל העניין נמשך פחות משעה. היתה זאת פגישה הראשונה עם רודנקו, מאז סילק את יריביו ומינה את עצמו ראש-הממשלה. אני קורא את האיגרת שנמסרה לי. ובכן: "ממשלת ברית הרפובליקות הסוציאליסטיות המועצתיות, אחרי שדנה בכבוד-ראש בבקשת ממשלת ישראל, שהוגשה לראשונה באגרות של ראש-ממשלת ישראל מיום ה-13 באפריל 1949, והיתה כלולה באלף שלוש מאות חמשים ושבע אגרות של ממשלת ישראל בעשרים השנים האחרונות, החליטה להסיר את ההגבלות על חופש ההגירה של אזרחים סובייטיים בני העם היהודי, בתנאי שאזרחים אלה יגורו למדינת-ישראל. תוך התחשבות בצרכיה המיוחדים של מדינת ישראל, תינתן זכות בכורה למהגרים צעירים. הרשמת המועצת דים להגירה תבוצע על-ידי שרותי הממשלה הסובייטית, הרשימה הסופית תוגש לשגרירות ישראל בברית ברית-המועצות תוך חודש ימים. הממשלה הסובייטית תשלם את כל ההכנות להגירה תוך חודשיים. על מנת להבטיח שהעברתם של חצי מיליון המהגרים הראשון נים תושלם תוך ששה חודשים, לפני סוף השנה 1975". הבעת-הסנים של הנוכחים יכלה לשמש חומר לתרי-סר ציירים. שר-החוץ, היה הראשון שהתאושש. הוא ניסה לדבר בקול חסרת-הרגשות, ללא הצלחה רבה. "אתה חושב שזה תמרון פוליטי?" פנה לאריק.

השגריר הצעיר, מנומס-הסנים, הרים את ידו בתנועה יגעה. "שאלתי את עצמי את אותה השאלה אלף פעמים באווירת, ברכי ארצה, הגעתי למסקנה שלילית. אני חושב שרודנקו רציני. בעבר אסרו הרוסים את העליה מפני שחששו כי אין תחליף לטכנאים ולמתנדבים היהודיים. מצב זה השתנה מזמן. הם גם לא חוששים שה יהודים יחללו להיות קומוניסטים בעברם את הגבול. הצעירים האלה הם דור סובייטי שלישי. הם היו פיוג-רים וקומוסמולאים. הם היו חיילים וקצינים בצבא ה-אדום. הם יהיו קומוניסטים — גם אם יגיעו הנה."

ממשלת ישראל מחליטה

ראש-הממשלה סקר את פני היושבים מסביב למעגל. "עלינו לקבל החלטה עקרונית מיד, לפני שהעניין ייודע לעולם. אני מציע, שכל אחד מן הנוכחים יביע בקיצור את דעתו, לפי התור."

שר-החוץ היה הראשון. נגד. לדעת, אין בכלל ויכוח. אנחנו תלויים באמריקה. הם לא יקבלו את זה. יפסיקו את המענק והמגבית."

שר-החינוך, חזק שבינו הנוכחים, קסץ ממקומו כנשך נחש. "אני מתפלא מאוד על דעתו של שר-החוץ. ברגע זה עלינו לברך, ברוך שהחיינו, קיבוץ-הגלויות הוא צי-פור נפשו. הציל חצי מיליון יהודים יקרים מציפורני הטמיעה הטומאה, והיו מטרה עילית! שום קרבן שלנו אינו שקול נגד מטרה זו!"

כל שאר הנוכחים נחלקו על פי שתי הדעות. שר הבטחון תמך בעליה במלים נרגשות — מאתיים אלף חיילים מאומנים יכלו לשנות לחלוטין את מאזן-הכוחות במרחב, שהתכוף יותר ויותר לדעת ישראל.

היועץ המשפטי הזכיר במלים יבשות, כי לפי חוק השבות משנת תש"ח, אין כל אפשרות למנוע את העליה, וכי בית המשפט העליון בלי ספק יצווה על הממשלה לפתוח את השערים. לעומת זאת הצביע שר-הדואר, שהיה גם מזכיר מפא"י, על ההשפעה המהפכנית של העליה על הרכב המפלגות. שר-האוצר הודיע, שלא יהיה אחראי למשק המדינה אסילו לחצי השנה הקרוב, אם ייפסק המענק האמריקאי, שהיה משך דור שלם בסם הכלכלה. "במה נאכיל את העולים?" סיים. "כיצד נשכן ארצנו? במה יעבדו?"

ראש-הממשלה דיבר אחרון. "אני מוכרח לומר, שאני מאוכזב מרמת-הוויכוח. אני זוכר את השנים לפני הקמת המדינה, כשרובכם עוד הייתם נערים. פעלתו אז במרחב אירופה. הייתם מוכן למסור את נפשי כדי לאשר שר את עליית היהודים בכל הדרכים, החוקיות והבלתי-חוקיות!"

אולי תגידו שאני מדבר ציונות, הוסיף ראש-הממשלה. "נדבר על שקולים מעשיים יותר. מאז קיי בלתי את תפקידי זה מידי קודמי, שאלתי את עצמי בלילות נודודי-שינה מה יהיה הפתרון לבעיית קיומנו. אנחנו מנותקים בעולם, איבת הערבים אלינו נמשכת. מדינות אסיה, שהשפעתם עולה וגוברת בעולם, רואות בנו גוף זר. משקנו תלוי בזרים. אין משקל למדינה של שני מיליון איש בעולם."

העליה הסובייטית תגרום להפסקה בארץ. זה ברור לי לא פחות מאשר לאברהם (הוא שלח מבט נופני בשר-הדואר) הוואג כל כך למפלגה. אולם היא תיחל תנופה חדשה למדינה. היא תהיה וריקה של כוח-אדם רשל מוראל. אנחנו נצא לתנופה חדשה. אנחנו נחיש את ימי הראשית. השוואתנו לצלבנים. בסדר. הצלבנים חוסלו בגלל חוסר תגבורת. אולם לנו ישנו אוצר אנושי גדול, העם היהודי. עלינו להחליט אם להפקירו או לאחדו עימנו. היתה זאת ההכרעה.

מאיה אלפאית היטה יטה בחולצתה הרוסית הלבנה,

על מדרגות הבימה

אל בק (שחתם על ציוריו בהעולם הזה בשם "ברחור", מיוון שהיה אז חייל) את המעמד המתואר בסיפור: מנהיג העולים הקומוניסטיים מדבר אל ההמון מעל מד-

והיא ידעה זאת. היא היתה מאושרת. היא נדבקה מאווי-רת-החג הכללית שהציפה את המדינה ביום גדול זה. "כמו ביום החלטת או"ם, התמוגג רבים אחרים של למה התכוון, כפי שלא הבינה זכרונות רבים אחרים של אביה, כגון סיפוריו על קיבוץ בית-אלפא, ממנו גורש שנה לפני ליתתה בגלל אהדתו למק"י. היא ידעה רק שאביה היה קומוניסט מאז הבינה את השיחות ליד השול-חן בבית, ושקרא לה מאיה על שם האחד במאי.

יפתח דורון מגיע

מלבד ההתלהבות הכללית שהיתה ריאקציה סוערת לפסימיות הקודרת של השנים האחרונות, היתה למאיה סיבה מיוחדת להיות מאושרת: דווקא היא נבחרה על-ידי מועצת הידידות ישראל-ברית-המועצות לברך את העולים שעמדו להגיע במסוט הראשון מרוסיה. היא ליטפה בעצבות את זר-הפרחים הגדול שבידיה, הש-קיפה על ההמון שהצטופף מסביב לנמל-התעופה. איש לא עבד בישראל ביום זה.

"הנה הם! הנה הם!" — פרצה קריאה, שהפכה

רגות בית-הבימה בתל-אביב (המדרגות האלה נעלמו, יחד עם העמודים, ב"שיפוץ" בניין הבימה לפני כמה שנים). ברקע: תמונות המנהיג הסובייטי ומנהיג העולים, ולמטה משמאל תמונת הרצל. בשנת 1955 תיאר לעצמו בק שהבניין כבר יהיה מוקף בשנת 1975 במגרדי-שחקים רבים.

לשאגה המונית. רעם עמום היוחד בחלל. מרחוק היו פיעו עשרות-עשרות נקודות שחורות.

"ריבוננו של עולם, הם גייסו את מטוסי-התובלה של חיל-האוויר הסובייטי" מילמל מישהו. יתכן שצדק. פקידי נמל-התעופה, שהתכוננו לבואם של מאות, היו חסרי-אונים כאשר נשתפכו מן המטוסים האדירים רב-בות צעירים וצעירות.

מישהו דחף את מאיה קדימה. היא לא ידעה לאן לפנות. אך תוך פחות משעה התארגנה המהומה. העור לים החדשים, כמעט כולם צעירים וצעירות חסונים, הסתדרו ביחידות בנות 500 כל אחת. במרכז, תחת שלט עברי גדול שהביאו עמם — "תחי ישראל! תחי הציור-נות העממית!" — עמדה קבוצה של גברים ששפכו אוויר-רה של סמכות.

גבר כבן 33, בעל סנטר בולט ופרופיל מוצק, חשף את שיניו בחיך תקיף לעבר ועדת-הקבלה. "אני איוואן איוואנוביץ' דימיטרוב", הציג את עצמו בעברית בעלת מיבטא רוסי מודש. "הואילו לקרוא לי בשמי החדש, יפתח דורון. אני המזכיר הכללי הראשון של מועצת-העולים-מברית-המועצות."

עוד לפני שראש ועדת-הקבלה יכול היה לשלוף את (המשך בעמוד 38)